

Warszawa, dnia 7 sierpnia 2013 r.

Stanowisko Komisji Środowiska Senatu RP w sprawie gospodarki wodnej w Polsce

Komisja Środowiska na posiedzeniu w dniu 10 lipca 2013 r. zapoznała się z Raportem Komitetu Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Głównym celem Raportu było zidentyfikowanie zagrożeń związanych z wodą, określenie wagi poszczególnych zagrożeń oraz wskazanie środków zaradczych i zaproponowanie rozwiązań, które umożliwią dokonanie redukcji zagrożeń.

Komisja wyraża podziękowanie Komitetowi za opracowanie Raportu i prezentację jego wyników, które powinny być wykorzystane w pracach nad nowelizacją ustawy – Prawo wodne i reorganizacją systemu zarządzania wodami w Polsce.

Komisja poświęciła szczególną uwagę zagadnieniom gospodarki wodnej ze względu na zarzuty stawiane Polsce przez Komisję Europejską w sprawie nieprawidłowej transpozycji do ustawodawstwa polskiego dyrektywy 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dyrektywa Azotanowa), a także dyrektywy 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa).

W Raporcie wskazano trzy podstawowe kategorie zagrożeń związanych z wodą: z jej nadmiarem (powódzie), niedoborem (susze) i nieodpowiednią jakością (zanieczyszczenia). Raport identyfikuje jeszcze czwartą istotną kategorię, którą stanowią zagrożenia instytucjonalne związane z zarządzaniem zasobami wodnymi.

Po analizie wniosków i przeprowadzonej dyskusji nad wynikami Raportu Komisja Środowiska Senatu RP:

1. wyraża głębokie zaniepokojenie stanem wód w Polsce. Zanieczyszczone wody w rzekach powodują nie tylko straty w ekosystemach wodnych, ale są przyczyną strat w gospodarce. Niedostatecznie są chronione i wadliwie eksploatowane wody podziemne, które są ostatnią, strategiczną rezerwą wody pitnej. Straty w infrastrukturze, przemyśle, gospodarce komunalnej, straty społeczne i straty w środowisku naturalnym wywoływane przez zanieczyszczoną wodę wielokrotnie przewyższają nakłady, jakie są przeznaczane na gospodarkę wodną z budżetu państwa. Mimo, że zanieczyszczona woda jest przyczyną tak poważnych strat, w Polsce nie prowadzi się badań nad jej wpływem na gospodarkę. Nie tylko nie możemy dostatecznie wiarygodnie określić skali tych zjawisk (szacunki są dokonywane przez analogię do badań zagranicznych), ale nie znamy trendów ich rozwoju, nie mówiąc o przeciwdziałaniach;

2. uznaje, że przyczyną złego stanu wód i środowisk związanych z wodą jest niewłaściwa polityka wodna prowadzona przez kolejne Rządy RP – co najmniej od chwili opublikowania Ramowej Dyrektywy Wodnej. Efektem tych zaniedbań są wystąpienia Komisji Europejskiej nie tylko do Rządu RP ale także do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie naruszenia przez Polskę przepisów Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Azotanowej;
3. stwierdza, że niezbędne jest:
 - a. w trybie pilnym dokonać zmiany zapisu art. 11 ustawy z dnia 4 września 1997 o działach administracji rządowej w taki sposób, aby odzwierciedlał zintegrowany system gospodarowania wodą,
 - b. w trybie pilnym opracować i uchwalić ustawę o polityce wodnej państwa, wypełniającą cele polityki wodnej Unii Europejskiej zawarte w Ramowej Dyrektywie Wodnej;
 - c. w trybie pilnym opracować i uchwalić ustawę o polityce zwalczania stanów nadzwyczajnych wywoływanych przez wodę w zgodzie z celami Dyrektywy Powodziowej, która będzie w sposób kompleksowy regulowała działania prowadzące do redukcji strat wywoływanych przez żywioł wodny,
 - d. przyspieszyć prace nad przygotowaniem nowej ustawy – Prawo wodne, której zapisy nie będą kolidowały z postanowieniami proponowanych wyżej ustaw – nowelizacja obecnej ustawy – Prawo wodne nie jest wystarczająca,
 - e. dokonać reformy struktur gospodarki wodnej w taki sposób, aby zbudować hierarchiczną strukturę zlewniową, w której kierujący jednostkami organizacyjnymi gospodarki wodnej, będą odpowiedzialni za stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz środowiska wodnego na podlegających im obszarach,
 - f. w celu sprawnego egzekwowania odpowiedzialności za stan zasobów kierujący jednostkami organizacyjnymi muszą mieć stworzone warunki prawne, organizacyjne i finansowe do realizacji nałożonych na nich zadań. Szczególnie ważna jest zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej. Art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej nakładała na kraje członkowskie wdrożenie zasady „zwrotu kosztów usług wodnych” do końca 2010 r . Zasada ta nie została przez kolejne Rządy w pełni wdrożona,
 - g. jednostki organizacyjne gospodarki wodnej będąc z natury rzeczy monopolistami na obszarze swojego działania muszą działać pod nadzorem rad wyposażonych w kompetencje decyzyjne określone prawem. W skład każdej rady powinni wchodzić przedstawiciele samorządów (terytorialnego, zawodowego, gospodarczego) oraz eksperci.
4. Komisja zwraca się do Ministra Środowiska o przedstawienie Komisji programu realizacji wymienionych wyżej działań w terminie do końca roku 2013.

Przewodnicząca Komisji Środowiska Senatu RP

Jadwiga Rotnicka